

דף ל.

עין משפט א

הרמב"ם הל' זכיה ומתנה פ"ו ה"ב

והמקדש אַחֲוֹתוֹ הַמְּעוֹת מִתְּנָה. אָדָם יוֹדֵעַ שְׂאִין קִדּוּשֵׁין
תּוֹפְסִין בְּעֶרְיֹת וְאִין זֶה טוֹעָה אֶלָּא גָּמַר וְנָתַן לְשֵׁם
מִתְּנָה:

שו"ע אה"ע סימן נ סעיף ב

ב. ג. המקדש אחותו הכסף מתנה, דהכל יודעין שאין קידושין תופסין
באחותו, וגמר ונתן לשם מתנה, ואינם חוזרים.

עין משפט ב

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"א ה"ו

עיין לעיל דף כט: עין משפט ד

עין משפט ג

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"א ה"ז

מְכָרָה לְרֵאשׁוֹן בְּמֵאָה דִּינָר = וְרֵאשׁוֹן לְשָׁנִי בְּמֵאֲתַיִם
וְרָצָה הָאָדוֹן לְגָאֵל אִינוֹ מְחַשֵּׁב אֶלָּא עִם הָרֵאשׁוֹן שְׁנֵאמַר
(ויקרא כה-כז) 'לְאִישׁ אֲשֶׁר מָכַר לוֹ'. מְכָרָה לְרֵאשׁוֹן
בְּמֵאֲתַיִם וְרֵאשׁוֹן לְשָׁנִי בְּמֵאָה הֲרִי זֶה מְחַשֵּׁב עִם
הָאֲחֵרוֹן. וְכֵן אִם מָכַר בְּמֵאָה וְהִשְׁבִּיחָה בְּיַד הַלּוֹקֵחַ וְהֲרִי
הִיא רְאוּיָה לְהַמְכֹּר בְּמֵאֲתַיִם מְחַשֵּׁב לְפִי מָה שְׁמָכַר. וְאִם
מְכָרָה בְּמֵאֲתַיִם וְהִכְסִיפָה וְהֲרִי הִיא רְאוּיָה לְהַמְכֹּר בְּמֵאָה

ב. כסף משנה: מכרה לראשון במאה דינר וכו'. עד הרי זה מחשב עם האחרון. משנה
פירקא בתרא דערכין (דף ל): וכן אם מכר במאה והשביחה וכו' עד ומריעין כח הלוקח.
שם:

מַחֲשֵׁב לְפִי מָה שֶׁהִיא. וְלַעוֹלָם מִיָּפִים כַּח מוֹכֵר שְׂדֵה
אֲחִזָּה וּמַרְעִין כַּח הַלֹּקֶחַ:

עין משפט ד הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ז

הַמוֹכֵר שְׂדֵה אֲחִזָּתוֹ וְהָיוּ לוֹ שְׂדוֹת אַחֲרוֹת וּמָכַר מֵאוֹתָם
הַשְּׂדוֹת כְּדִי לְגַאֵל שְׂדֵה שְׁמָכַר אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר
(ויקרא כה-כו) 'וּמָצָא כְּדִי גִאֲלָתוֹ' עַד שֶׁיִּמָּצָא דָּבָר
שֶׁאֵינוֹ מְצוּי לוֹ בַּשָּׂעָה שְׁמָכַר. וְכֵן אִם לָוֶה לְגַאֵל אֵין
שׁוֹמְעִין לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה-כו) 'וְהִשְׁיִגָה יָדוֹ' לֹא
שִׁילָוָה:

עין משפט ה הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ח

מָצָא מְעַט וְרָצָה לְגַאֵל חֲצִי הַשְּׂדֵה שְׁמָכַר אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה-כו) 'כְּדִי גִאֲלָתוֹ'. אוֹ גּוֹאֵל אֶת
כָּלָהּ אוֹ אֵינוֹ גּוֹאֵל. וְאִם רָצוּ קְרוֹבָיו לְגַאֵל גּוֹאֲלִים
שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה-כה) 'וּבָא גֹאֲלוֹ הַקְּרֹב אֵלָיו':

עין משפט ו הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ה ה"ב

רָצָה הָאָדוֹן לְמָכַר שְׂדוֹת אַחֲרוֹת מִשְׂדוֹתָיו ד אוֹ לְלוֹת
כְּדִי לְפָדוֹת שְׂדֵה זוֹ שֶׁהִקְדִּישׁ הָרְשׁוֹת בְּיָדוֹ. בֵּין בְּזִמְן

ג. כסף משנה: (יז-יח) המוכר שדה אחוזתו וכו' עד או אינו גואל. משנה שם. ומ"ש
ואם רצו קרוביו לגאול וכו'. מקרא מלא דבר הכתוב והוזכר פ"ק דקידושין ובספרי
רבינו כתוב או דודו או בן דודו וגו' וט"ס הוא כי פסוק זה במוכר עצמו הוא דכתיב אבל
במוכר שדה אחוזה כתיב ובא גואלו הקרוב אליו וכן נמצא בספר כתיבת יד:
ד. כסף משנה: רצה האדון למכור שדות אחרות משדותיו וכו'. משנה בפ"ה דערכין (דף
ל') גבי מוכר לראשון במנה ומכר ראשון לשני במאתים לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב
וכו' עד מבהקדש. ופירש"י לא ימכור שדה רחוקה וכו':

שְׁהַיּוּבָל נוֹהֵג בֵּין בְּזִמָּן שְׂאִין הַיּוּבָל נוֹהֵג. וְהוּא קוֹדֵם
לְכָל אָדָם. וְכֵן אִם רָצָה לְגָאֵל חֻצְיָה גּוֹאֵל. מָה שְׂאִין כֵּן
בְּמוֹכַר לְהִדְיוֹט. זֶה חֹמֶר בְּהִדְיוֹט מִבְּהִקְדָּשׁ:

עין משפט ז הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הט"ז
עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט ז הרמב"ם הל' עבדים פ"ב ה"ט

כָּל עֶבֶד עִבְרִי אוֹ עִבְרִיָּה שִׁיָּצָא בְּגֵרְעוֹן כֶּסֶף ה' וְהִבְרִיא
וְהוֹסִיפוּ דָמָיו אוֹ נִשְׁחַף וּפְחָתוּ דָמָיו מִחֻשְׁבִּין לוֹ לְהִקְל
עָלָיו. כִּי־צָד. הֵרִי שֶׁנִּמְכַר בְּמֵאָה וַהֲרִי הוּא עֵתָה שְׁוֵה
מָאתַיִם אֵינוֹ מִחֻשָּׁב עִם אֲדוֹנָיו אֲלָא לְפִי מֵאָה. נִמְכַר
בְּמָאתַיִם וַהֲרִי הוּא שְׁוֵה מֵאָה מִחֻשָּׁב עִמוֹ עַל פִּי הַשָּׁנִים
הַנּוֹתְרוֹת לְפִי מֵאָה:

דף ל:

עין משפט א הרמב"ם הל' עבדים פי"א ה"ט

כָּל עֶבֶד עִבְרִי אוֹ אִמָּה הָעִבְרִיָּה חֵיב הָאֲדוֹן לְהַשְׁוֹתָן
לוֹ בְּמֵאֶכְל וּבְמִשְׁקָה בְּכִסוּת וּבְמִדּוֹר שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
טו-טז) 'כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ' שְׁלֹא תִהְיֶה אִתָּה אוֹכֵל פֶּת נֶקִי

ה. כסף משנה: כל עבד עברי או עבריה שיצא בגרעון כסף וכו'. ברייתא בפרק קמא דקידושין עלה כ':

ו. כסף משנה: כל עבד עברי וכו' עד כקונה אדון לעצמו. פירקא קמא דקידושין (דף כ'): ואף על פי כן צריך העבד לנהוג בעצמו מנהג עבדות וכו'. בתורת כהנים כי ימכר לך אחיך שתנהוג בו באחזה יכול אף הוא ינהוג עמך באחזה ת"ל עבד יכול אף אתה תתנהג עמו כעבד ת"ל אחיך הא כיצד אתה נוהג באחזה והוא נוהג בעצמו בעבדות:

וְהוּא אוֹכַל פֶּת קֶבֶר אֶתָּה שׁוֹתֶה יַיִן יִשָּׁן וְהוּא שׁוֹתֶה יַיִן
 חֲדָשׁ אֶתָּה יִשָּׁן עַל גִּבֵּי מוֹכִינ וְהוּא יִשָּׁן עַל גִּבֵּי הַתְּבִין
 אֶתָּה דָּר בְּכַרְךָ וְהוּא דָּר בְּכַפֵּר אוֹ אֶתָּה דָּר בְּכַפֵּר וְהוּא
 יוֹשֵׁב בְּכַרְךָ. שְׁנַאֲמַר (ויקרא כה-מא) 'וַיֵּצֵא מֵעַמֶּךָ.
 מִכָּאן אָמְרוּ כָּל הַקּוֹנֵה עֶבֶד עֲבָרֵי כְּקוֹנֵה אָדוֹן לְעַצְמוֹ.
 וְחִיב לְנִהַג בּוֹ מְנַהֵג אַחֲרָה שְׁנַאֲמַר (ויקרא כה-מו)
 'וּבְאַחֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'. וְאַף עַל פִּי כֵן צָרִיךְ הָעֶבֶד לְנִהַג
 בְּעַצְמוֹ מְנַהֵג עֲבֹדוֹת בְּאוֹתָן הָעֲבֹדוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ:

עין משפט ב הרמב"ם הל' רוצה ושמירת הנפש פ"ו ה"ט

וְכֵן הַזּוֹרֵק אֶת הָאֶבֶן וְאַחַר שִׁיִּצָּאת מִיָּדוֹ הוֹצִיא הֵלָּה אֶת
 רֵאשׁוֹ וְקִבְּלָהּ פְּטוֹר מִגְּלוֹת שְׁנַאֲמַר (דברים יט-ה) 'וּמִצָּא
 אֶת רַעְהוֹ' פָּרַט לְמַמְצִיא עַצְמוֹ:

עין משפט ג הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ה ה"ב

רָצָה הָאָדוֹן לְמַכּוֹר שְׂדוֹת אַחֲרוֹת מִשְׂדוֹתָיו אוֹ לְלוֹוֹת
 כְּדֵי לְפַדּוֹת שְׂדָה זוֹ שֶׁהִקְדִּישׁ הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. בֵּינָם בְּזִמְן
 שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג בֵּינָם בְּזִמְן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג. וְהוּא קוֹדֵם
 לְכָל אָדָם. וְכֵן אִם רָצָה לְגַאֵל חֻצְיָה גּוֹאֵל. מֵה שֶׁאֵין כֵּן
 בְּמוֹכַר לְהַדְּיוֹט. זֶה חֲמֹר בְּהַדְּיוֹט מִבְּהַקְדֵּשׁ:

ז. כסף משנה: רצה האדון למכור שדות אחרות משדותיו וכו'. משנה בפ"ח דערכין (דף ל') גבי מוכר לראשון במנה ומכר ראשון לשני במאתים לא ימכור ברחוק ויגאל בקרוב וכו' עד מבהקדש. ופירש"י לא ימכור שדה רחוקה וכו'.

עין משפט ד

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ג

מִכַּר נִקְעִים מְלֵאִים מַיִם אוֹ סְלָעִים שְׁאִינָם רְאוּיִין לְזַרְעָה
הָרִי זֶה פּוּדָה בְּפָחוֹת מִשְׁתֵּי שָׁנִים שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא
כה-טו) 'בְּמִסְפַּר שְׁנֵי תְּבוּאֹת'. שָׁדָה הָרְאוּי לְתְּבוּאָה הִיא
שְׁאִינָה נִגְאָלֶת אֲלָא אַחַר שְׁתֵּי שָׁנִים. וְאִם לֹא נִגְאָלָה אַף
עַל פִּי שְׁאִינָה רְאוּיָה לְזַרְעָה חוּזְרֵת לְבַעָלִים בַּיּוֹבֵל:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ז

הַמוֹכֵר שְׂדֵה אֶחָזְתּוֹ וְהָיוּ לוֹ שְׂדוֹת אַחֲרוֹת וּמְכַר מֵאוֹתָם
הַשְּׂדוֹת כְּדִי לְגַאֵל שְׂדֵה שְׁמֹכֵר אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר
(ויקרא כה-כו) 'וּמִצָּא כְּדִי גְאָלְתּוֹ' עַד שְׁיִמְצָא דְבַר
שְׁאִינּוֹ מְצוּי לוֹ בְּשַׁעָה שְׁמֹכֵר. וְכֵן אִם לָוֶה לְגַאֵל אֵין
שׁוֹמְעִין לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה-כו) 'וְהַשִּׁיגָה יְדוּ' לֹא
שְׁיִלּוּהָ:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הי"ט

הַמְּקַדֵּשׁ שְׂדֵה אֶחָזְתּוֹ ^ה וְהִגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְלֹא נִפְדִּית אֲלָא
הָרִי הִיא תַּחַת יַד הַקֹּדֶשׁ. הַכֹּהֲנִים נוֹתְנִין אֶת דְּמִיָּה וְתִהְיֶה
אֶחָזָה לָהֶם. שְׁאִין הֶקְדֵּשׁ יוֹצֵא בְּלֹא פְדִיוֹן. וְאוֹתָן הַדְּמִים
יִפְלוּ לְהֶקְדֵּשׁ בְּדֶק הַבַּיִת:

ה. כסף משנה: המקדיש שדה אחוזתו וכו'. במשנה פ"ו דערכין (דף כ"ה:): הגיע היובל
ולא נגאלה הכהנים נכנסים לתוכה ונותנים את דמיה דברי ר' יהודה ר"ש אומר נכנסים
אבל לא נותנים וידוע דהלכה כר' יהודה, ופירש"י כהנים של משמר היובל נכנסים לתוכה
וכו' והיא חלוטה בידם עכ"ל. ומצאתי כתוב דמיה הכתוב בתורה חמשים סלעים. ומ"ש
רבינו ואותם הדמים יפלו להקדש בדק הבית. פשוט הוא:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com